

Список використаних джерел:

1. Волошина-Сідей В. Планування та оцінка ризиків при розробці стартап-проектів в умовах конкурентного середовища. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2023. Vol. 2, № 6. С. 20-28.
2. Melnyk M. Інструменти ідентифікації ризиків. Брейнсторм. *LinkedIn*. 2023. URL: <https://surl.lu/ytqbaq> (дата звернення: 21.09.2025).
3. Бугріменко Р. М., Смірнова П. В. Методологія оцінки ризиків у процесі обґрунтування бізнес проектів. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*: зб. наук. пр. Харків: ДБТУ. 2025. Вип. 1 (37). С. 69-80.
4. Рябчиков О.М. Використання штучного інтелекту при управлінні ризиками в проєктах за методологією Скрам. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2024. № 1 (44). С. 102-109.
5. ШІ в управлінні ризиками: структура та випадки використання. *Visure*. URL: <https://surl.li/wgjgkc> (дата звернення: 22.09.2025).
6. Тимошенко Є.А., Долян І.В. Правове регулювання використання систем штучного інтелекту в смарт сіті. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 11. С. 525–528. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-11/135> (дата звернення: 22.09.2025).

УДК: 37.04

Дуднік Дмитро

начальник юридичного відділу, «Центр правової допомоги» (Товариство з обмеженою відповідальністю «Правова допомога юриста»)

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ “SOFT SKILLS” У СФЕРІ БІЗНЕСУ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВА

Ключові слова: soft skills, емоційний інтелект, компетентності, міждисциплінарний.

Сучасний ринок праці потребує фахівців, здатних не лише володіти професійними знаннями, а й ефективно взаємодіяти в команді, вирішувати конфлікти, мислити критично та приймати відповідальні рішення. У різних галузях бізнесу, адміністрування, правової діяльності саме розвиток «м'яких навичок» (soft skills) забезпечує конкурентоспроможність та професійну мобільність випускників. Тому актуальним стає впровадження міждисциплінарного підходу до їх формування у процесі навчання.

Метою даного дослідження є розкриття можливостей міждисциплінарного підходу у формуванні soft skills здобувачів вищої освіти у сферах бізнесу, адміністрування та права, а також визначити ефективні педагогічні стратегії для інтеграції цих навичок у навчальний процес.

Міждисциплінарний підхід у сучасній вищій освіті є необхідною умовою для формування комплексних компетентностей майбутніх фахівців, адже сучасні професійні завдання дедалі рідше мають «одновимірний» характер. Вони вимагають від випускників поєднання знань із різних галузей, критичного мислення, адаптивності та соціальної відповідальності. Саме ці характеристики і становлять сутність soft skills - гнучких навичок, які є універсальними для будь-якої професійної діяльності.

Під час підготовки здобувачів вищої освіти освітніх програм в галузі знань «Бізнес, адміністрування, право» особливе значення мають такі soft skills: комунікативна компетентність - уміння переконливо висловлювати позицію, вести переговори, аргументувати рішення; емоційний інтелект - здатність розуміти себе та інших, зберігати професійну етику в стресових ситуаціях; критичне та аналітичне мислення - необхідне для правового аналізу, оцінки ризиків і прийняття управлінських рішень; командна робота та лідерство - важливі для ефективного управління проєктами й взаємодії між підрозділами; адаптивність і креативність - запорука успішного реагування на соціально-економічні зміни [1, с. 56-70].

Міждисциплінарний підхід забезпечує інтеграцію знань із менеджменту, права, психології, етики, політології, економіки, інформаційних технологій. Наприклад, аналіз юридичних кейсів може поєднувати правову аргументацію з розумінням економічних наслідків рішень, етичних дилем та управлінських стратегій. Такі завдання стимулюють розвиток аналітичного мислення, навичок прийняття зважених рішень і конструктивної взаємодії у команді.

Освітні практики, що сприяють розвитку soft skills:

1) Проєктно-орієнтоване навчання (Project-Based Learning).

Студенти розробляють реальні або наближені до практики проєкти - наприклад, бізнес-плани, моделі соціальних ініціатив чи концепції правового врегулювання певних проблем. Такий формат розвиває ініціативність, відповідальність, креативність і здатність працювати в умовах невизначеності.

2) Кейс-метод (Case Study).

Аналіз конкретних ситуацій із практики бізнесу або судової діяльності формує навички критичного мислення, етичного оцінювання та прийняття рішень на основі доказів. Особливо ефективними є міждисциплінарні кейси, де студенти різних спеціальностей працюють разом над спільним завданням.

3) Симуляційні ігри та дебати.

Рольові ігри ("Model Court", "Business Negotiations") допомагають студентам розвивати навички публічних виступів, аргументації, переговорів і стресостійкості. Такі форми занять сприяють набуттю досвіду взаємодії у конфліктних ситуаціях - важливого для майбутніх юристів та адміністраторів.

4) Сервісне навчання (Service Learning).

Поєднання академічного навчання з реальними соціальними ініціативами дозволяє розвивати емпатію, громадянську відповідальність і здатність застосовувати професійні знання на благо суспільства.

5) Тренінги емоційного інтелекту та самоменеджменту.

Такі заняття вчать студентів розуміти власні емоції, будувати довірливі стосунки, розв'язувати конфлікти мирним шляхом - тобто формують основу для ефективної медіаційної та комунікативної діяльності [2, с. 32-48].

Особливої уваги заслуговує використання цифрових технологій у розвитку soft skills: інтерактивні платформи для командних проєктів, системи дистанційного навчання, онлайн-дебати та тренінги в змішаному форматі. Це формує не лише цифрову грамотність, а й навички гнучкого спілкування в онлайн-середовищі - надзвичайно затребувані на сучасному ринку праці.

Отже, міждисциплінарний підхід у підготовці фахівців бізнесово-правового напрямку створює навчальний простір, де теоретичні знання перетворюються на інструменти розвитку особистісних якостей. Такий формат освіти сприяє становленню лідера нового покоління - компетентного, відповідального, креативного й гуманістично орієнтованого професіонала.

Список використаних джерел:

1. 12 soft skills 21 століття. Коуч-книжка для натхнення і розвитку. - Харків: Моноліт Бізз, 2022. - 208 с.
2. Soft skills: Бути собою. Управлінські практики та психологія м'яких навичок / Олена Жильцова, Володимир Станчишин. - Київ : Віхола, 2025. 224 с.

УДК 378:334.012.64

Дьоміна Евеліна

Здобувачка вищої освіти факультету економіки, бізнесу та міжнародних
відносин

Університету митної справи та фінансів, м. Дніпро

Науковий керівник: Ільченко Вікторія Миколаївна кандидат економічних
наук, доцент, доцент кафедри підприємництва та економіки підприємства
Університету митної справи та фінансів, м. Дніпро